

	Силабус навчальної дисципліни «Конституційно-правові засади здійснення суддівського розсуду у рамках дискреційних повноважень суду» Спеціальність: D8 Право Галузь знань: D- Бізнес, адміністрування, право
Рівень вищої освіти	Перший (бакалаврський)
Статус дисципліни	Навчальна дисципліна вибіркового компонента з фахового переліку
Семестр	3 (третій)
Обсяг дисципліни, кредити ЄКТС/загальна кількість годин	4 кредити/120 годин
Коротка анотація курсу	<p>Курс «Конституційно-правові засади здійснення суддівського розсуду у рамках дискреційних повноважень суду» є вибірковою дисципліною для здобуття першого (освітньо-наукового) рівня вищої освіти зі спеціальності D8 Право, яка викладається в третьому семестрі в обсязі чотирьох кредитів ECTS.</p> <p>Обсяг курсу становить 120 годин, з них лекційних 60 годин семінарських – 30 годин, 30 годин самостійної роботи.</p>
Що буде вивчатися (предмет навчання)	<p>Вивчення дисципліни зосереджено на дослідженні природи суддівського розсуду як особливого прояву дискреційних повноважень суду, що здійснюється в межах конституційних принципів верховенства права, справедливості та правової визначеності. Особливий акцент робиться на формуванні професійної правосвідомості суддів, їх етичній поведінці та незалежності як ключових передумов прийняття обґрунтованих і легітимних рішень. Дисципліна інтегрує теоретичні засади та практичні підходи до організації професійної підготовки й відбору суддів, що становить важливу складову модернізації національної судової влади у світлі європейських стандартів.</p> <p>Предмет навчання складає:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Поняття та структура професійної правосвідомості судді. • Специфіка здійснення суддівського розсуду у рамках судової дискреції. • Незалежність судді як гарантія правомірності судових рішень. • Етичні стандарти поведінки суддів у конституційно-правовому вимірі. • Теоретико-практичні аспекти організації професійної підготовки та відбору суддів. • Конституційно-правовий статус професійних суддів та

<p>Чому це цікаво/потрібно вивчати (мета)</p>	<p>Метою вивчення навчальної дисципліни «Конституційно-правові засади здійснення суддівського розсуду у рамках дискреційних повноважень суду» є: ознайомлення здобувачів освіти зі специфікою конституційно-правового статусу суддів та їх дискреційних повноважень; опанування системою знань щодо сутності суддівського розсуду, його меж та функціонального призначення; оволодіння основними конституційно-правовими поняттями і категоріями, що визначають роль судді у забезпеченні верховенства права. У центрі уваги перебувають питання професійної правосвідомості судді, гарантій його незалежності, етичних стандартів судової поведінки, а також організації професійної підготовки та відбору суддів як ключових передумов модернізації конституційно-правового статусу судової влади.</p>
<p>Чому можна навчитися (результати навчання)</p>	<ul style="list-style-type: none"> – здатність до системного мислення, набуття нових знань у сфері конституційно-правових засад здійснення суддівського розсуду та використання їх у власних наукових дослідженнях і професійній практиці; – уміння організовувати та проводити комплексні дослідження проблем суддівської дискреції, застосовуючи сучасні інформаційні та комунікаційні технології при опрацюванні судової практики та нормативної бази; – уміння формулювати наукові проблеми та робочі гіпотези щодо здійснення суддівського розсуду, що передбачає критичне переосмислення наявних доктринальних положень і вироблення нових підходів до його правового забезпечення; – уміння збирати, обробляти та аналізувати джерельну базу, включно з конституційними положеннями, рішеннями Конституційного Суду України та практикою Європейського суду з прав людини, застосовуючи порівняльно-правовий та міждисциплінарний аналіз для визначення оптимальних меж суддівської дискреції; – здатність взаємодіяти з науковою спільнотою, правничою громадськістю та інституціями судової влади, обґрунтовувати власні висновки й сприяти формуванню високого рівня правосвідомості та етичних стандартів у сфері здійснення суддівського розсуду.
<p>Як можна користуватися набутими знаннями і вміннями (компетентності)</p>	<p>Знання принципів та закономірностей конституційного розвитку дозволяє правильно інтерпретувати природу та межі суддівського розсуду, здійснювати науково обґрунтовану оцінку дискреційних повноважень суду, аналізувати їхню відповідність принципу верховенства права та європейським стандартам правосуддя. Уміння застосовувати теоретико-методологічні підходи до вивчення суддівського розсуду дає можливість кваліфіковано оцінювати практику національних судів і ЄСПЛ, виявляти прогалини та колізії правового регулювання, формулювати пропозиції щодо його вдосконалення. Володіння сучасними методами правового аналізу забезпечує здатність розробляти правові моделі здійснення суддівської дискреції, будувати аргументовані висновки щодо оптимального поєднання незалежності судової влади та гарантій прав людини.</p>

Навчальні методики	Лекції, презентації, обговорення актуальних питань, наукові дискусії за результатами представленого есе.
Орієнтовні питання для підсумкового контролю	<ol style="list-style-type: none"> 1. Сутність та феномен «правової свідомості»; 2. Класифікації «правової свідомості» на форми, рівні та види; 3. Характеристика елементів професійної правосвідомості суддів; 4. Розмежування понять «деформація» та «дефект» правової свідомості судді; 5. Поняття, ознаки, межі та принципи здійснення суддівського розсуду; 6. Поняття «дискреційні права» та «дискреційні обов'язки» судді; 7. Розмежування понять «дискреційна поведінка» та «правова поведінка»; 8. Співвідношення понять «правова свідомість судді», «суддівський розсуд» та «внутрішнє переконання судді»; 9. Принципи здійснення суддівського розсуду; 10. Межі суддівського розсуду; 11. Концептуальні аспекти незалежності суддів; 12. Концепція третьої конституційної влади (судової), як важливий атрибут правової держави та громадянського суспільства; 13. Питання впливу на суддів з метою прийняття неправомірного рішення; 14. Правові та організаційні гарантії незалежності судової системи; 15. Співвідношення понять «професійна етика суддів» та «судова етика»; 16. Кодекс суддівської етики; 17. Принципи здійснення правосуддя; 18. «Сухий» формалізм під час відправлення правосуддя; 19. Критерії відбору суддів; 20. Специфіка соціального фактору при призначенні суддів на посади; 21. Професійна етика та добросовісність суддів; 22. Питання фінансування судової системи; 23. Доступ до правосуддя; 24. Доктринальні підходи до визначення поняття конституційно-правового статусу професійних суддів; 25. Незалежність професійних суддів як конституційна засада їх правового статусу; 26. Організаційно-правові основи формування корпусу професійних суддів в Україні; 27. Порядок здійснення добору та призначення професійних суддів в контексті конституційно-правових вимог до кандидатів; 28. Особливості здійснення спеціальної підготовки кандидатів на посади суддів у Національній школі суддів України; 29. Окремі аспекти модернізації концепції формування корпусу професійних суддів;

Основна література

1. Городовенко В.В. Проблеми становлення незалежної судової влади в Україні: монографія. Київ. Фенікс, 2007. 224 с.
2. Горячов Д.О. Поняття захисту конституції та її основні елементи. Порівняльноаналітичне право. 2015. № 5. С. 61-64.
3. Гошовський В.С. Удосконалення діяльності Кабінету Міністрів України як вищого органу виконавчої влади в Україні. Актуальні проблеми права: теорія і практика. 2013. № 26. С.249-255.
4. Гречко О. Територіальний устрій України як конституційно-правовий інститут: сутність, структура і зміст. Юридична Україна. 2015. № 6. С. 17-23. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/urykr_2015_6_5.
5. Грицак В. Конституційно-правові поняття «державний устрій» та «територіальний устрій» і застосування їх в юридичній науці. Віче. 2010. № 7. С.8-10.
6. Гриценко І.С., Погорецький М.А. Право на справедливий суд. Вісник Київського національного університету імені Тараса Шевченка. Юридичні науки. Вип. 91. 2012. С. 4-7.
7. Гудзь Л.В. Гарантування виборчих прав громадян у контексті гуманізації конституційного законодавства України. Матеріали Норвезько-української конференції, присвяченої діяльності Ф. Нансена в Україні у 1921–1922 роках. (Харків, 10–11 жовт. 2019 р.). Харків. нац. ун-т ім. В.Н. Каразіна; Посольство Норвегії в Україні. 2019. URL: <http://dspace.univer.kharkov.ua/handle/123456789/15046>.
8. Данильян О.Г. Теоретико-методологічні проблеми захисту прав людини в сучасному суспільстві. Вісник Національного університету «Юридична академія України імені Ярослава Мудрого». 2013. № 3 (17). С. 84–90.
9. Дуда А.В. Удосконалення функцій і структури Кабінету Міністрів України в період адміністративної реформи: автореф. на здобуття наук. ступеня канд. наук з державного управління: 25.00.01 «теорія та історія державного управління». Київ. 2001. 18 с.
10. Дячок О.О. Проблеми реалізації громадянами України виборчого права. Вісник Академії митної служби України. Серія: «Право». №2 (3). URL: <http://biblio.umsf.dp.ua/jspui/handle/123456789/3353>
11. Євтушенко О.Н. Принцип поділу влади та його вплив на формування демократичної моделі державної влади: зарубіжний досвід і Україна. Наукові праці. Чорноморського державного університету імені Петра Могили. Сер.: Політологія. 2009. №. 110. Вип. 97. С. 89-
12. Забарський В.В. Принцип поділу влади в українському державотворенні. Юридичний вісник. Повітряне і космічне право. 2014. №. 2. С. 29-34.
13. Забокрицький І. Поділ влади як елемент сучасного конституціоналізму: український та зарубіжний досвід у контексті моделей організації влади. Вісник Національного університету «Львівська політехніка». Серія: юридичні науки. 2016. №. 837. С. 122-130.

Основна література

14. Коцкулич В.В. Дискреційне право судді чи його моральний обов'язок? Матеріали 72-ї підсумкової наукової конференції професорсько-викладацького складу юридичного факультету (26 лютого 2018 року, м. Ужгород). Ужгородський національний університет; за заг. ред. С.Б. Булеци, Я.В. Лазура. 2018. С.31-33.
15. Коцкулич В.В. До питання про незалежність суддів: національний та міжнародний аспект. Сучасні виклики та актуальні проблеми судової реформи в Україні: матеріали Міжнародної наукової конференції (м.Чернівці, 26-27 жовтня 2017 року). 2017. С. 21-23.
16. Коцкулич В.В. Категорія справедливості в контексті загальноетичних стандартів правової поведінки суддів. Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. Серія «Юриспруденція». 2017. № 30.Том 1. С.44-45.
17. Коцкулич В.В. Місце і роль конституційної герменевтики у правозастосовчій діяльності суду. Конституційно-правове будівництво на зламі епох: пошуки оптимальних моделей: матеріали Міжнародної науково-практичної конференції (м. Ужгород, 22 – 23 квіт. 2016 р.). Ужгород: Ужгородський національний університет, 2016. С.102-104.
18. Коцкулич В.В. Онтологічні аспекти дослідження суддівського розсуду: Закарпатські правові читання: матеріали ІХ Міжнародної науково-практичної конференції (Том 1), м. Ужгород, 20-22 квітня 2017 року/ ДВНЗ «Ужгородський національний університет». Ужгород. 2017. С. 539-543.
19. Коцкулич В.В. Принцип незалежності судової гілки влади як фактор впливу на правосвідомість судді. Юридичні науки та їх роль у формуванні правової культури сучасної людини : матер. міжнар. наук.-практ. конф. (м. Ужгород, 22–23 травня 2015 року). Ужгород: Ужгородський національний університет, 2015. С. 49-51.
20. Коцкулич В.В. Роль незалежності судової влади у механізмі стримувань і противаг. Порівняльно-аналітичне право. 2017. №6. С.390-391. URL: http://www.pap.in.ua/6_2017/117.pdf 104.
21. Коцкулич В.В. Суддівський розсуд та судова практика: корелятивний аналіз. Закарпатські правові читання: матеріали Міжнародної науково-практичної конференції (19-21 квітня 2018 року, м. Ужгород). Том 2. 2018. С.337-341.
22. Коцкулич В.В. Трансформація суддівської правосвідомості: загальні положення концепції. Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія. Право. №48. Том 2. 2018. С.157-158.
23. Коцкулич В.В., Белов Д.М. Генеза наукової думки про особливості та структуру правосвідомості судді в національній юриспруденції. Судова реформа в Україні: реалії та перспективи: матеріали науково-практичної конференції. м. Київ, 18 листопада 2016 року : Інститут законодавства Верховної Ради України, 2017. С.116-127.

Нормативно-правові акти:	<ol style="list-style-type: none"> 1. Міжнародний пакт про громадянські і політичні права. 1966. URL: http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/995_043. 2. Монреальська універсальна декларація про незалежність правосуддя. Монреаль. 1983. URL: http://www.judges.org.ua/d5.htm. 3. Основні принципи незалежності судових органів схвалені резолюціями 40/32 та 40/146 Генеральної Асамблеї від 29 листопада та 13 грудня 1985 року. URL: http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/995_201 4. Пекінські тези щодо принципів незалежності суддів юридичної асоціації країн азійського та тихоокеанського регіону (LAWASIA). 1995. URL: http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/995_j78. 5. План дій Ради Європи щодо посилення незалежності та неупередженості судової влади. Страсбург: Рада Європи, 2016. 34 с. 6. Пояснювальна записка до Європейської хартії про статус суддів. 1998. URL: http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/994_a46. 7. Про судоустрій і статус суддів: Закон України. Відомості Верховної Ради України. 2016. № 31. Ст.545. 8. Рекомендація Комітету Міністрів Ради Європи державам-членам щодо суддів: незалежність, ефективність та обов'язки. 2010. URL: http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/994_a38. 9. Конституція України. <i>Відомості Верховної Ради України (ВВР)</i>. 1996. №30. Ст. 141.
Локація та матеріально-технічне забезпечення	Аудиторія теоретичного навчання, класрум, whiteboard
Семестровий контроль, екзаменаційна методика	Залік
Кафедра	Конституційного права та порівняльного правознавства

Факультет	Юридичний факультет
Викладач(и)	<p style="text-align: center;">Берч Вероніка Вікторівна</p> <p>Посада: доцент кафедри конституційного права та порівняльного правознавства</p> <p>Вчене звання: доцент кафедри конституційного права та порівняльного правознавства</p> <p>Науковий ступінь: доктор юридичних наук</p> <p>Профайл викладача: ORCID: https://orcid.org/0000-0002-3837-4724</p> <p>Профіль в Google Scholar: https://scholar.google.com.ua/citations?user=DUVyKssAAAAJ&hl=uk</p> <p>E-mail: veronika.kotskulych@uzhnu.edu.ua</p>

Завідувач кафедри

Бисага Ю.М.

Розробник

Берч В.В.